

INTERPRETACIJE DEDIŠČINE

Turistični vodnik kot interpret dediščine je eden ključnih dejavnikov pri razvoju destinacije. Turistični vodnik predstavlja pomemben segment uspešnega trženja kulturnega turizma, ki tvori eno izmed ključnih usmeritev in glavnih poudarkov Strategije razvoja slovenskega turizma za obdobje 2017 – 2021. Kvalitetna in profesionalna interpretacije dediščine je skladna s trajnostnim razvojem, zaščito in ohranjanjem slovenske identitete in trajnostnim turizmom.

V obrazložitvi predloga ZSRT (str.12 / 5.odst.) je med argumenti za ohranitev reguliranega poklica turistični vodnik navedena tudi '*predstavitev kulturne dediščine*', kar vsekakor ni zadosten izraz, ki bi opredeljeval pomembnost razlaganja in opisovanja dediščine.

Evropski standard EN 13809 / 2003 jasno navaja, da turistični vodnik '*interpretira kulturno in naravno dediščino*', kar pomeni, da opravlja bistveno kompleksnejšo, pomembnejšo in bolj poglobljeno dejavnost kot je opisano zgolj z besedo 'predstavitev'.

Zakaj '*Interpret dediščine*' ne more biti vsakdo, izhaja že iz same opredelitve pojma, saj interpretacija ni samo posredovanje informacij, ampak kreiranje medsebojnih vrzeli sporazumevanja in odnosov, ki temeljijo na resničnih dejstvih in avtentičnih zgodbah.

Kvalitetna interpretacije domače dediščine je pomemben segment strategije trajnostnega razvoja (tudi slovenskega turizma), kar pomeni po definiciji OZN '*zadovoljevanje potreb sedanje generacije, da v ničemer ne ogroža zadovoljevanja potreb prihodnjih generacij in zajema tudi ohranjanje kakovosti naravnega, kulturnega in socialnega okolja*'.

Iz tega izhaja, da mora ostati turistični vodnik reguliran, saj je za opravljanje te dejavnosti neizogibno potrebno veliko znanja, splošne razgledanosti in dodatnega usposabljanja (potrdilo o opravljenem izpitu za turističnega vodnika).

Turistični vodnik, usposobljen interpret, ne more biti vsakdo. V turizmu 21. stoletja ima kakovostna interpretacija dediščine čedalje večji pomen, saj vemo, da sodoben turist išče drugačno, atraktivno, nenavadno, novo in zanimivo.

Brez kvalitetnega in profesionalnega interpreta dediščine, kar vodnik tudi je, ni zadovoljive izkušnje destinacije, kar je eden od temeljev kvalitetnega izvajanja in trženja kulturnega turizma.

Izobražen in ustrezno šolan turistični vodnik vsa ta doživetja in vsebine lahko ponudi. Predlog novega ZSRT, dejavnost turističnega vodnika deregulira in interpretacijo kulturne, naravne, snovne in nesnovne dediščine prepušča vsakomur, ne glede na usposobljenost in izobrazbo. Vse naštetu ima za posledice povzročanje gospodarske škode, izgubljanje dragocene slovenske dediščine, uničevanje narodne identitete in degradacijo destinacije. S tem se izpodbija ustvarjanje kakovostnih, sodobnih turističnih doživetij, novih vsebin in dodane vrednosti turističnim produktom.

Poleg tega se začne izgubljati lokalna identiteta kot razvojna prednost, saj **turistični vodnik predstavlja tudi pomembnega ambasadorja kulturne in naravne dediščine**, predvsem ker deluje na širšem lokalnem in regionalnem področju, ter je v neposrednem stiku s turisti, ki šele odkrivajo Slovenijo, saj je nenehno prisoten 'na terenu'.

Slovenija bo, glede na predlog novega ZSRT komurkoli dopuščala interpretacijo slovenske dediščine na nivoju njemu lastnega dožemanja, (velikokrat) napačnih predstav in informacij ter relativnega poznavanja naše države. Na ta način se bo ustvarjala gospodarska, kulturna in moralna škoda, predvsem v smislu ugleda in izgubljanja lastne identitete, specifičnih značilnosti ter razpoznavnost v svetu.

Izobrazba in strokovna usposobljenost turističnega vodnika, skladna z evropskimi standardi, govori v prid regulaciji poklica predvsem iz razlogov informiranja, izobraževanja, ozaveščanja o kulturni krajini, obogatitve doživetja z globljim razumevanjem kulturnega in naravnega okolja ter posredovanjem

znanstvenih spoznanj v turistu razumljivem in poljudnem jeziku, o čemur govori tudi 15.člen novega ZSRT.

S profesionalnim pristopom, dediščina in njena interpretacija dobiva poleg političnega in pravnega tudi čedalje večji ekonomski pomen, ker predstavlja enega ključnih elementov kulturnega turizma in s tem pripomore k trajnostnemu razvoju območij, regij in celotne države.

Razvoj novih trendov se v Evropi in svetu pomika v smeri poudarjanja osebne komunikacije kot enemu glavnih orodij za interpretacijo dediščine. Predvsem gre za neposredno izkušnjo in s tem povezanega doživljajskega momenta, s pomočjo usposobljenega in v te namene šolanega ter izobraženega kadra.

Deregulacija poklica turistični vodnik, kot pomembnega interpreta dediščine, bi tudi zaradi geografskih in drugih značilnosti Slovenije pomenila socialno in ekonomsko stagnacijo. To je v nasprotju z razvojno strategijo slovenskega turističnega gospodarstva, trajnostnega razvoja in razvoja trajnostnega turizma.

Deregulacija ali ukinitve dejavnosti turistični vodnik, bi imela za posledico negativen učinek na uspešno trženje in promocijo Slovenije, tako na evropskem kot svetovnem turističnem zemljevidu.

Pripravila:

Bojana Čampa